

Hoe JHWH zonden vergeeft

Er zijn op aarde mensen die overal winst uit halen. Zelfs uit afvalstoffen halen ze nog vette winsten, ook al gaat dat ten koste van anderen. Veelal maken zij gebruik van de onwetendheid der argeloze mensen. Door zaken ingewikkeld te maken, in een waas van geheimzinnigheid te hullen, en door de werkelijke waarheid te verbergen, hebben geestelijken reeds eeuwenlang munt geslagen uit de zonden en afwijkingen der mensen. Hoe men dat doet, en hun succesvolle methoden, hebben wij in meerdere onderwerpen reeds behandeld. Wij zullen er in dit onderwerp wederom aandacht aan besteden. Vooral zullen wij letten op de handelwijze van JHWH, en zien op welke wijze Hij de zonden vergeeft, waarbij wij zullen opletten of de christelijke kerken zich houden aan de werkwijze van JHWH. Juist in het licht van deze waarheid zal de tegenstelling duidelijk zichtbaar worden. JHWH houdt er geen ondoorzichtig systeem op na om zonden te vergeven. Hij vraagt beslist géén mensenoffers, geen mensenbloed ter verzoening en heeft geen extreme eisen, zie Deut.12:31, Ex.16:20. In Micha hoofdstuk 6 en 7 staat de simpele werkwijze van JHWH inzake het vergeven van zonden, zie:

Bloedig mensenoffer

7:18 Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbij gaat? Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid; want Hij heeft lust aan goedertierenheid.

19 Hij zal Zich onzer weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen; ja, Gij zult al hun zonden in de diepten der zee werpen.

20 Gij zult Jakob de trouw, Abraham de goedertierenheid geven, die Gij onzen vaders van oude dagen af gezworen hebt.

In Micha hoofdstuk 6 staat in enkele woorden beschreven hoe wij dienen te leven:

6:6 Waarmede zal ik JHWH tegenkomen, en mij bukken voor den hogen God? Zal ik Hem tegenkomen met brandoffers, met eenjarige kalveren?

7 Zou JHWH een welgevallen hebben aan duizenden van rammen, aan tien duizenden van oliebeken? Zal ik mijn eerstgeborene geven voor mijn overtreding, de vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel?

8 Hij heeft u bekend gemaakt, o mens! wat goed is; en wat eist JHWH van u, dan recht te doen, en weldadigheid lief te hebben, en ootmoediglijk te wandelen met uw God?

Hier worden geen massale dierenoffers en brandoffers gevraagd. Ook geen mensenoffers, zoals in de Molochdienst. Nee, simpel het gegeven, dat JHWH Zijn volk bekendgemaakt heeft wat goed voor ons is, n.l. recht te doen, weldadigheid lief te hebben en ootmoediglijk te wandelen met Hem! Drie hele simpele vereisten. Zo heel simpel zijn voor veel mensen deze vereisten blijkbaar niet. Er wordt nog heel wat gezondigd, zoals uit Micha 6 blijkt:

9 De stem van JHWH roept tot de stad (want Uw Naam ziet het wezen): Hoort de roede, en wie ze besteld heeft!

10 Zijn er niet nog, in eens ieders goddelozen huis, schatten der goddeloosheid en een schaarse efa, dat te verfoeien is?

11 Zou ik rein zijn, met een goddeloze weegschaal en met een zak van bedriegelijke weegstenen?

12 Dewijl haar rijke lieden vol zijn van geweld, en haar inwoners leugen spreken, en haar tong bedriegelijk is in haar mond;

13 Zo zal Ik u ook krenken, u slaande, en verwoestende om uw zonden.

14 Gij zult eten, maar niet verzadigd worden, en uw nederdrukking zal in het midden van u zijn; en gij zult aangrijpen, maar niet wegbrengen, en wat gij zult wegbrengen, zal Ik aan het zwaard overgeven.

15 Gij zult zaaien, maar niet maaien; gij zult olijven treden, maar u met olie niet zalven, en most, maar geen wijn drinken.

16 Want de inzettingen van Omri worden onderhouden, en het ganse werk van het huis van Achab; en gij wandelt in derzelver raadslagen; opdat Ik u stelle tot verwoesting, en haar inwoners tot aanfluiting; alzo zult gij de smaadheid Mijns volks dragen.

De geestelijken weten dat de mensen gaarne af willen van hun zonden, om hun gewetens weer schoon te maken. De mensen hebben daar geld en goed voor over. In plaats van de mensen te onderwijzen in de Wet(ten) en hen tot voorbeelden te zijn, zijn veel geestelijken zelf dikwijls kwade voorbeelden. De zonen van Eli gaven een heel slecht voorbeeld, en zo zijn er talrijke voorbeelden te noemen. Ook vandaag de dag zijn er vele geestelijken die een slecht voorbeeld geven. Of dat nu in de Rooms Katholieke kerk geestelijken zijn die hun seksuele lusten niet kunnen bedwingen, of dat het de geestelijken in protestantse kringen zijn die zich aan het een of ander te buiten gaan, het blijft een schande. De wijze waarop

de zonden worden vereffend, zoals dat door de christelijke kerken wordt voorgesteld, werkt eraan mee dat er zo lichtvaardig wordt gezondigd. Men gaat er algemeen vanuit dat Jezus de wet heeft vervuld (in de zin van afgeschafte) en voor alle zonden heeft betaald. Of men biecht en gaat daarna opnieuw met dezelfde gang verder in zonden.

Wat zijn zonden?

Doordat de meeste mensen geen goed begrip hebben wat zonden zijn, laten zij zich door de geestelijken maar wat op hun mouw spelden.

Zonden zijn schendingen van onderlinge organische verhoudingen, van mensen tot hun Schepper, en van mensen onderling. Onze Schepper heeft ons in het leven geplaatst waarin wij niet op onszelf zijn aangewezen, maar op een samenleven met elkaar (organisch), met verantwoording tegenover Zijn wil en wetten. Waar een mens zich afkeert van JHWH en zich onafhankelijk opstelt, gaat hij zijn doel missen. Het begrip 'zonde' is volgens dr. P. Tournier een uitvinding van mensen die een eigen moraal hebben ingesteld. Er zijn altijd mensen die het moeilijk hebben met de maatstaf van een ingestelde menselijke moraal, en dat besef is men 'zondebesef' gaan noemen. Dit besef is echter niets anders dan angst voor het onzekere of raadselachtige van het leven. De mensheid is reeds vele eeuwen onder dit foutieve zondebesef gebukt gegaan. Zonde leek op deze wijze voort te komen uit duistere onbeheersbare driften. Reeds in Ezechiël 18 lezen wij dat er in Israël een spreekwoord gangbaar was, waarin men de zonde als iets overerfbaars voorstelde.

Zie: 18:1 Verder geschiedde het woord van JHWH tot mij, zeggende:

2 Wat is ulieden, dat gij dit spreekwoord gebruikt van het land Israëls, zeggende: De vaders hebben onrijpe druiven gegeten, en de tanden der kinderen zijn stomp geworden?

3 Zo waarachtig als Ik leef, spreekt JHWH, zo het ulieden meer gebeuren zal, dit spreekwoord in Israël te gebruiken!

JHWH was het geheel oneens met dit spreekwoord, hetwelk men niet langer mocht bezigen in Israël. Men dacht in die tijd reeds dat de zonden der vaders directe gevolgen hadden voor de kinderen, dus een soort erfelijkheidskwesie. Wanneer de ouders of voorouders onrijpe druiven zouden eten, zouden de tanden van hun kinderen en kleinkinderen ervan

stomp worden. Nee, zei JHWH door middel van Ezechiël, dat is een foutief zondebegrip! Voor persoonlijke zonden is men individueel verantwoordelijk, wat blijkt uit het vervolg van Ezechiël 18:

4 Ziet, alle zielen zijn Mijne; gelijk de ziel des vaders, also ook de ziel des zoons, zijn Mijne; de ziel, die zondigt, die zal sterven.

Zonde is iets duisters. Waar komen kwade neigingen vandaan? Hoe kan men van kwade hartstochten worden bevrijd? Zijn het fysieke en psychische afwijkingen waarvoor men gestraft dient te worden? Kunnen wij aansprakelijk gesteld worden voor fysieke en psychische afwijkingen? Men mag dan wel van geluk spreken dat niet alle fysieke en psychische afwijkingen strafbaar zijn. Men zou alsdan een blinde moeten straffen omdat hij een fysieke afwijking heeft. En men zou een geestelijk gestoorde moeten straffen vanwege zijn stoornis. Nee, het gaat om de **misstappen** die een mens doet. Mis-stappen dienen gestraft te worden. Wij mensen worden niet gestraft vanwege een afwijking waaraan wij niets kunnen doen (de zogenaamde erfzonde). Nee, het gaat om de gevolgen van de afwijking. Of wij eraan toegeven en zondigen, of dat wij ermee worstelen, berouw hebben en ons bekeren, overwinnen om oprecht te leven naar de wil van JHWH. Dat kunnen wij zien aan Nebucadnezar, zie Daniël 4:

27 Daarom, o koning! laat mijn raad u behagen, en breek uw zonden af door gerechtigheid, en uw ongerechtigheden door genade te bewijzen aan de ellendigen, of er verlenging van uw vrede mocht wezen.

JHWH heeft steeds het welzijn voor ogen met ons mensen, en vandaar dat Hij ons tot inzicht wil brengen van onze afwijkingen, door ons van onze zonden te overtuigen. Hij weet wat voor maaksel wij zijn, (Psalm 103:14 *Want Hij weet, wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn*). Daardoor alleen ontstaat er in ons berouw, waarna bevrijding. Zonder meer een mens straffen na een misstap heeft geen effect op verbetering. Alleen het tot inzicht brengen van misstappen zal de mens innerlijk bewust maken van zijn fouten, om zijn leven in het reine te brengen en te beteren. Het is de mens zelf die zich terughoudt om inzicht te krijgen in zijn fouten en zonden. De mens gaat zichzelf verdedigen. Ook de samenleving werkt eraan mee, door de zondaren advocaten te geven die de zondaren vrij pleiten en ontlasten. Op die wijze ontstaat geen bevrijding en een leefbare samenleving. Pas wanneer de mens ertoe gebracht wordt zichzelf aan te

klagen, zich schuldig te zien, komt er innerlijke bevrijding. Wijzelf staan verantwoordelijk voor onze daden. Daarin is Ezechiël 18 heel duidelijk! Tevens dienen wij degenen die door ons benadeeld werden, genoegdoening te geven.

Er zijn ook velen die beweren dat ziekte zonde is. Nee, ziekte is geen zonde, maar kan wel een gevolg ervan zijn. Men mag in ieder geval bij een zieke niet op voorhand veronderstellen dat er een zonde ten grondslag ligt aan de ziekte. Ook een ramp of rampen behoeven niet het gevolg te zijn van zonden, zoals te zien bij Job. Sommige ziekten of rampen zijn echter wél een regelrecht gevolg van zonden.

Wij dienen bewust te worden van onze zonden. Dan alleen kan er berouw ontstaan en verlossing. Wij behoeven ons niet allerlei zonden aan te laten praten, maar dienen zelfbewust te zijn. Onzekere mensen zijn dikwijls heel gevoelig voor kritiek, doordat ze twijfelen aan zichzelf. Ze laten zich gemakkelijk zonden aanpraten. Wie zelfverzekerd is heeft weinig of geen last van kritiek. Wanneer wij in het Rijk Gods zijn, zijn we zelfbewust en in evenwicht, in harmonie met de wil van JHWH. Veel mensen lijden onder hun verleden en de gevolgen ervan. Pas bij het besef dat JHWH het verleden heeft gewist (vergeven), volgt vreugde en bevrijding. De idee van erfzonde, van iets uit ons verleden dat ons onherstelbaar van JHWH gescheiden zou houden, maakt mensen tot een prooi van wanhoop. Hiervoor mag men de kerkvader Augustinus verantwoordelijk stellen. Wat wij nodig hebben is de vrede met JHWH, met onszelf en de mensen, door middel van berouw en bekering. Iemand die tot nieuw geestelijk leven ontwaakt, krijgt inzicht in zijn eigen zonden en veroordeelt deze. Daarop volgt innerlijke bevrijding.

Had ik maar .....!

Hoe gaat JHWH er vervolgens mee om?

In het Oude Testament (voortaan OT) lezen wij nergens dat JHWH de zonden vergeeft of uitwist vanuit een vooruitgezien nog te brengen mensenoffer. Er zijn talrijke plaatsen te noemen waar JHWH zonden

vergeeft na berouw en inkeer. Wanneer een mens tot zichzelf komt en oprecht naar bevrijding zoekt, is JHWH gewillig te vergeven, Jes.1:18-20.

Numeri 14:18 JHWH is lankmoedig en groot van weldadigheid, vergevende de ongerechtigheid en overtreding, die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, in het derde en in het vierde lid.

Psalmen 86:5 Want Gij, JHWH! zijt goed, en gaarne vergevende, en van grote goedertierenheid allen, die U aanroepen.

31 Want JHWH, uw God, is een barmhartig God; Hij zal u niet verlaten, noch u verderven; en Hij zal het verbond uwer vaderen, dat Hij hun gezworen heeft, niet vergeten.

Vergeving gaat echter niet van een leidendakje, want de schuldige kan en mag niet onschuldig gehouden worden. Een schuldige zal zijn straf dienen te ontvangen. Dat kan zelfs voor kinderen tot in het derde en vierde geslacht gevolgen hebben. Het betreft hier o.a. zonden van vermenging.

Spreuken 28:13 Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.

Jesaja 43:25 Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg, om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet.

Sommige overtredingen kunnen niet vergeven worden. Het gaat hier om zonden en overtredingen tegen beter weten in, o.a. opstand. zie:

Exodus 23:21 Hoedt u voor Zijn aangezicht, en weest Zijner stem gehoorzaam, en verbittert Hem niet; want Hij zal ulieder overtredingen niet vergeven; want Mijn Naam is in het binnenste van Hem.

Jozua 24:19 Toen zeide Jozua tot het volk: Gij zult JHWH niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God; Hij is een ijverig God; Hij zal uw overtredingen en uw zonden niet vergeven.

De kleine boef

Hoe vergeven wij onze kinderen, indien zij vergeefbare overtredingen hebben begaan? Wij zijn verplicht om kinderen die we zien zondigen ter verantwoording te roepen. Wanneer een kind weet dat iets verboden is, en het toch doet wat niet mag, moet een ouder het kind erop wijzen dat het niet goed is wat het gedaan heeft. Het kind moet besef hebben van eigen zonden. Wanneer het kind ontkent of doet alsof het niets gedaan heeft, is het wederom de plicht van de ouder het kind aan te spreken op diens geweten. Wanneer een ouder dit nalaat zal het kind van kwaad tot erger

opgroeien. Het kind dient oprecht te worden en inzicht te krijgen in het gedane kwaad. Dan alleen kan er oprecht berouw ontstaan. Het ligt vervolgens aan de aard van het kwaad welke straf er opgelegd dient te worden. Men kan niet aan een broer of zus de straf overdragen, dat is oneerlijk en kweekt recidivisten.

Ezechiël 36 en Jeremia 30-33

(over het hernieuwde verbond en het nieuwe hart)

Waar geen wet is, is geen overtreding. Maar waar wel een wet is, en deze niet in het hart geschreven staat, botst het. Het hart wordt aangewezen als de bron van zonden, zie:

Jeremia 17:9 Arglstig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen?

Vandaar dat JHWH heeft toegezegd een nieuw hart te zullen geven, waarin Zijn wet geschreven staat. Ja, Hij eist van ons dat wij onze zonden wegdoen en onszelf een nieuw hart maken, zie:

*Ezechiël 18:31 Werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een **nieuw hart en een nieuwen geest**; want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?*

*Ezechiël 36:26 En Ik zal u een **nieuw hart** geven, en zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vleses hart geven.*

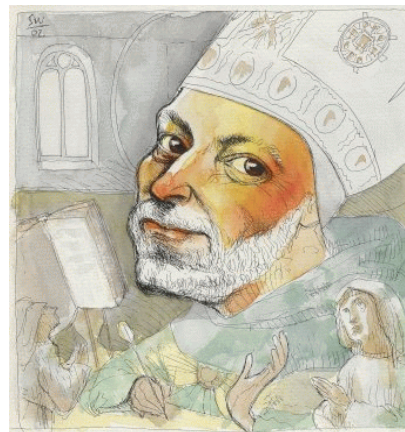
Waarom zou het vergeven van zonden in het OT in alle opzichten verschillen van het vergeven van zonden in het NT? In het NT zou er plotseling sprake zijn van een mensenoffer dat gebracht diende te worden om JHWH tevreden te stellen, om de schuld der mensen af te betalen.

De verzoeningsleer

De christelijke kerken leren dat Jezus gestorven is voor onze zonden, en dat Zijn bloed ons reinigt van alle zonden. God als Rechter zou zeer strenge eisen hebben inzake schulddelging, vereffening. Zo streng zelfs dat Hij Zijn Zoon zou hebben laten betalen voor de zonden, door middel van diens dood en bloedstorting.

Ja, daar sta je dan als nietig en zondig mens tegenover de grote God. Hoe kom je ooit in het reine met Hem? Bovendien heeft Augustinus er nog een schepje bovenop gedaan door te stellen, dat wij als mensen van Adam en Eva, beladen zijn vanaf onze geboorte met een zware last 'erfzonde'. O mensen lief, hoe kom je daar ooit nog vanaf!

De christelijke kerk heeft het antwoord! Gelukkig, zouden wij zeggen! Ja, maar niet voor iedereen. Nee, geen algemene verzoeningsleer, maar het dogma van verzoening door voldoening, en dat slechts voor de uitverkorenen! Wel lieve mensen nog aan toe, stel dat u en ik nu eens niet uitverkoren zouden zijn, wat dan? Dan rest ons, volgens de verkiezingsleer der christelijke kerk, het eeuwig oordeel der hel. Dat is de keerzijde van de medaille, waarbij God rechtvaardig is en wij het slechts aan onszelf zouden hebben te danken dat wij in die afschuwelijke plaats tot in alle eeuwigheden zouden moeten branden en tandenknarsen.

Augustinus volgens Siegfried

Om tot een dergelijke kerkelijke leer van vereffening van zonden te komen, moest de kerk een figuur naar voren schuiven die als zondebok kon dienen. Die figuur werd Jezus genoemd, zoals in andere godsdiensten er ook altijd een figuur werd gehuldigd die als middelaar optrad tussen de zondige mensen en de heilige Godheid. Die figuur -in de christelijke kerk als Jezus voorgesteld- was aanvankelijk overgenomen uit de mythen van andere religies. Dus een waarschijnlijk niet bestaande historische persoon. Later heeft de kerk van deze mythische Jezus een historische Jezus gemaakt, waarvoor geen sterke bewijzen zijn dat Hij ooit bestaan heeft.

Heeft Jezus ooit een document geschreven, en waarom niet? Is er nog een timmerwerkstuk van Hem gevonden? Wat er nog aan geschriften over Jezus zijn geschreven, deze zijn lange tijd na zijn vermeend leven door anderen geschreven. Niet door ooggetuigen, maar van mensen die het van 'horen en zeggen' moesten hebben. Er is merkwaardig genoeg geen enkel Romeins geschrift dat ons meedeelt dat Pilatus Jezus zou hebben laten doden. Er is ook geen enkel document van Jezus waarin Hij van zichzelf getuigenis aflegt. In alle geschriften over Hem, zijn het anderen die over Hem dingen hebben opgetekend, die zij weer van anderen hebben horen vertellen. Dat kan nooit als bewijsvoering aangedragen worden. Iemand die iets heeft horen zeggen en geen ooggetuige was, kan voor een aardse rechtbank géén getuige zijn. Van de vier evangeliën die in het NT zijn

opgenomen weet niemand met zekerheid wie deze heeft geschreven. Bovendien zijn ze allen in de derde persoonsvorm geschreven, wat zeer ongebruikelijk is wanneer de schrijvers ervan ooggetuigen zouden zijn geweest. Er is ook geen enkel origineel geschrift van het NT meer voorhanden, indien deze er al zouden zijn geweest. Wat er nog is, zijn kopieën uit de 4e en 5e eeuw. In die tijd circuleerden er vele geschriften waarin gefraudeerd was. De kerkvader Eusebius was een voorstander van volksmisleiding. Eusebius schreef:

"Het kan gerechtigheid en opportuun zijn om leugens als medicijn te gebruiken, als baat voor hen die bedrogen willen worden". (Praeparatio Evangelica, boek 12, hfst.32).

Augustinus wist drommels goed dat ook hij bezig was met volksmisleiding. Hij beleed tot aan zijn dood dat *"het christendom een religie was van dreigementen en omkoping, onwaardig voor verstandige mensen"*, zie boek van Tony Busby 'Bible fraud'.

Verder is het opmerkelijk dat geen enkele Joodse, Griekse en Romeinse schrijver ooit Jezus noemde. Wat sommigen daartoe aandragen, is maar heel zwak en onzeker. In alle geschiedbeschrijvingen van die tijd was Jezus de grote afwezige! En dan nog wel een zo voornaam iemand, die als God op aarde zou hebben geleefd! Het is in de geschiedenis altijd zo, dat historische persoonlijkheden eigentijdse bewijzen hebben. Van Jezus hebben wij totaal niets. Josephus zou Jezus citeren. Ook dit kan slechts van horen-zeggen zijn, daar Josephus geen ooggetuige geweest kan zijn vanwege zijn leeftijd. De meeste geleerden zijn het erover eens dat dit latere invoesels zijn. Het christendom echter is afhankelijk van een historische Jezus. Vandaar dat het bij hoog en bij laag zal vol blijven houden dat Jezus geen mythisch persoon, maar een historisch figuur is geweest.

De kerkleer berust op geloofsaanname, niet op feiten. Een geloof kan eeuwenlang staande blijven zoals we voor ogen zien, ook al zijn er vele mysteries, zonder bewijslevering. Het kan zelfs uitgroeien tot een wereldreligie, met een verlossingsleer, die haaks staat op wat de kerk opgeeft als haar oorsprong. Het OT geeft ons een geheel ánder beeld hoe JHWH ons de zonden vergeeft, zoals wij dat bij de profeet Micha zagen.

Josephus, alias Piso

Alle mysteries van de christelijke kerken kunnen wij in één slag oplossen, door te stellen dat de mysteries nooit bestonden en uitgedacht zijn door geestelijken.

Verzoeningsleer¹

Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie:

"De verzoeningsleer is een van de belangrijkste leerstellingen van het christendom. Het werd op het Concilie van Nicea in 325 expliciet verwoord als een kernpunt van de Kerk.

In de evangeliën van het Nieuwe Testament wordt verteld hoe Jezus stierf aan het kruis. Bisschop Irenaeus van Lyon formuleerde omstreeks 180 de leerstelling dat de kruisdood van Jezus een onderdeel was van Gods heilsplan met de mensheid. Jezus zou aan het kruis zijn gestorven om met zijn lijden plaatsvervangend te boeten voor de zonden van de mensheid. In zijn boek *Adversus Haereses* (Tegen de ketteren) stelde hij die opvatting tegenover de toen nog wijdverbreide gnostiek. De opvattingen van Irenaeus over het zoenoffer van Jezus werden bij het Concilie van Nicea aanvaard als canoniek.

de toen nog wijdverbreide gnostiek. De opvattingen van Irenaeus over het zoenoffer van Jezus werden bij het Concilie van Nicea aanvaard als canoniek.

Jezus was niet zomaar een mens, leerde Irenaeus. Hij was 'de Christus', de eniggeboren Zoon van God, zelf ook God. Hij was vrijwillig mens geworden, met de vooropgezette bedoeling aan het kruis te sterven.

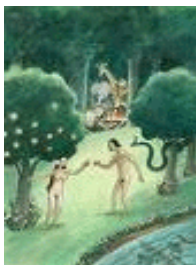
Waarom moest Jezus als 'de Christus' aan het kruis sterven? Dat was nodig omdat de mens gevallen is in Adam. Wat betekent dat, gevallen in Adam?

Gevallen in Adam: Het paradijsverhaal uit Genesis, het eerste boek van het Oude Testament, vertelt dat God aan de eerste mensen, Adam en Eva, verboden had te eten van de boom van kennis van goed en kwaad. Eva liet zich echter door de slang verleiden toch van die boom te eten, en zij verleidde op haar beurt Adam. Ook Adam at van de boom van kennis van goed en kwaad en ook hij overtrad daarmee het verbod van Jahweh. Dat riep de toorn van Jahweh op. Hij verdreef Adam en Eva uit het paradijs als

¹ Zie brochure 387 hierover.

straf op hun ongehoorzaamheid. Door de overtreding van Adam en Eva verkeren sedertdien alle mensen in een staat van zonde, meteen al vanaf hun geboorte. Dat is de zondeval. Psalm 51 uit het Oude Testament zegt het zo: “Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen.”²

Binnen het kader van het Oude Testament dient deze psalm gezien te worden als een jammerklacht, geen dogma. Maar in het christendom werd de opvatting dat de mens al bij zijn geboorte zondig is, tot dogma verheven. Dat geldt volgens die christelijke opvatting sedert Adam en Eva voor iedereen. Dat heet in de kerkelijke terminologie: ‘de zondeval van de mensheid in Adam’.

Herstel zondeval: Het kerkelijk christendom leert nu dat Jezus, als de Christus, de zondeval van de mensheid in Adam herstelt door met zijn lijden aan het kruis daarvoor plaatsvervangend te boeten. Jezus Christus is ‘het lam Gods dat de zonden van de wereld wegneemt,’ zoals dat nu nog in de rooms-Katholieke mis wordt beleden: Agnus Dei qui tollis peccata mundi. Ook in het Johannes evangelie horen we Johannes de Doper zeggen: "Daar is het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt" (Joh.1, vers 29; NBV2004-vertaling).

De opvatting dat Jezus als de Christus met zijn lijden de zonden van de mens wegneemt noemt men ‘de verzoeningsleer’. De verzoeningsleer verklaarde duidelijk waarom Jezus aan het kruis gestorven was: Hij wilde het zelf, het was de uitvoering van een vooropgezet plan, door God zelf beraamd.

Louter genade: Voor Irenaeus was de betekenis van de verzoeningsleer in de allereerste plaats gelegen in de vergeving van de zonde. Het evangelie was voor Irenaeus een waarachtig blijde boodschap, omdat voor hem de nadruk lag op de liefde van God voor de mens. Die liefde en de daaruit voortkomende mogelijkheid tot vergeving was voor Irenaeus de kern van de christelijke boodschap. Zijn verzoeningsleer zag hij vooral als een uiting van Gods grote liefde voor de mens. Ruim tweehonderd jaar na Irenaeus maakte Augustinus niet Gods liefde, maar de zondigheid van de mens tot

². Zie onze brochure over de Erfzonde, no. 36.

kern van de verzoeningsleer. **Augustinus beschouwde de mens als door en door zondig. De mens is niet in staat om ook maar één daad te verrichten die zonder zonde is:** non posse non peccare.

Voorstelling van de hel

Voor Irenaeus was het allerbelangrijkste dat Gods genade door het zoenoffer van Jezus voor iedereen beschikbaar is. Maar Augustinus meende dat slechts zeer weinig mensen mochten rekenen op de genade van God. Augustinus stond op het standpunt dat de verlossing van de zonde door het zoenoffer van Jezus een onverdiende genade was, slechts geschonken aan enkele uitverkorenen. De rest van de mensheid is volgens hem reddeloos verloren, voor eeuwig. De mens kan zijn eigen heil niet bewerkstelligen, hij kan niet zichzelf verlossen, leerde Augustinus. Hij kan geen enkele verdienste ‘eisend in het geding brengen voor Gods rechtetroon’. Hij is voor zijn verlossing volledig afhankelijk van Gods onverdiende genade.

De genadebesluiten voor de redding van enkelen,³ zijn door God reeds aan het begin der tijden voor alle eeuwigheid vastgelegd, en daar valt voor een mens niets meer aan af te dingen, leerde Augustinus. De opvatting dat slechts weinig mensen uitverkoren zijn om deelachtig te worden aan de genade door het zoenoffer van Jezus, en dat de mens zelf op die uitverkiezing geen invloed kan uitoefenen heet de predestinatieleer. Predestinatie betekent voorbeschikking.

Het aspect van de genade zou later in de geschiedenis van het christendom tot veel polemiek leiden. Het werd een van de belangrijkste twistpunten tijdens de reformatie tussen enerzijds Calvijn en Luther en anderzijds de Rooms-Katholieke Kerk. Rome leerde toen dat ook goede werken tot de verzoening in Christus kunnen leiden. Calvijn en Luther benadrukten, in navolging van Augustinus, dat alleen het geloof dat vermocht, en dat dan

³ Zie onze brochure no. 132 Misverstane Verkiezing

nog slechts voor enkele uitverkorenen. Zij meenden dat de kerk van Rome te ver was afgedreven van de predestinatieleer van Augustinus, en rechtvaardigden op grond daarvan de afscheiding door de protestanten van Rome. Calvijn vatte de nadruk die Augustinus legde op de zondigheid van de mens samen in zijn bekende uitspraak: "*De mens is onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad*".

Wát ingewikkeld is het geworden na het O.T.! Wij zien dat Augustinus de zonde in een totaal ander daglicht heeft gesteld dan voorheen gangbaar was. Augustinus heeft van het begrip 'zonde' een passief iets gemaakt, een toestand waarin de mens zou verkeren. De mens zou totaal lamgeslagen zijn, onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Het Hebreeuwse chata daartegenover is een actief begrip voor zonde, een handelen en géén toestand. Chata betekent zoveel als missen, doel missen, vandaar ons woord mis-stap. Men mist zijn doel niet vanuit een opgelegd onafwendbaar noodlot (erfzondeleer van Augustinus), maar vanuit eigen foutieve gedragingen tegenover JHWH en de samenleving. Alsdan mis-lukt ons leven. Wanneer een Israëliet of vreemde zich niet aan JHWH's doel conformeert, mist hij zijn bestemming. JHWH geeft ons lot in onze eigen handen!

Zondaar te biecht

Naast chata kent het Hebreeuws nog een paar woorden voor zonde, n.l. awon, dat komt 231 maal voor in het O.T., dat betekent zoveel als krom-zijn, schuldig staan, van de rechte weg afbuigen vanuit een verkeerde gezindheid. Een awon-zonde wordt heel bewust gedaan, terwijl een chata-zonde zonder opzet kan zijn. Het woord pesja is zoveel als rebellie, ondankbare opstandigheid, eigenwilligheid. En tenslotte het woord sjagah betekent zoveel als dwalen, zich vergissen. Is hiervan ons woordje 'sjaggeraar' afkomstig? Dat is iemand die dwaalt in handelszaken.

Het O.T. kent alleen vergeving van zonden op berouw, terwijl het NT vergeving leert door berouw én de 'kruisdood' van Jezus.

Heidelbergse Catechismus (voortaan HC)

De HC gaat in vraag en antwoord 5, 6, 7 en 8 uit van de erfzondeleer van Augustinus. JHWH heeft de mens wel goed geschapen, maar door de val van Adam en Eva heeft de mens een totaal verdorven aard gekregen

(overge-erfd), "*waar onze natuur also is verdorven, dat wij allen in zonden ontvangen en geboren worden*", aldus de HC. Het ziet er echt hopeloos met ons uit volgens vraag en antwoord 8 van de HC.

Hier geeft de HC aan dat zonde een **toestand** is die wij erven van Adam en Eva, waardoor wij "*ganselijk onbekwaam zijn tot enige goed en geneigd tot alle kwaad*".

Zoals wij zagen uit de Hebreeuwse woorden die het OT ervoor gebruikt is zonde géén toestand, maar een actie. De HC gaat uit van zonde als toestand. JHWH doet volgens vraag 9 van de HC geen onrecht door van ons in Zijn wet te eisen wat wij niet (meer) kunnen doen, daar "*de mens zichzelf en al zijn nakomelingen, door het ingegeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid van deze gaven heeft beroofd*".

Het feit is echter dat Adam en Eva verleid zijn geworden, dat wil zeggen '**om te tuin geleid**', '**in de val gelopen**', '**van de rechte weg afgebracht**'. Er is géén sprake van moedwillige of opzettelijke ongehoorzaamheid.

Vandaar dat **herstel** mogelijk is.

De HC wordt het 'troostboek' van de kerk genoemd

In vraag en antwoord 10 stelt de HC de vraag of God zulke ongehoorzaamheid ongestraft wil laten. Nee, zegt de HC, "*maar Hij vertoort zich schrikkelijk beide over de aangeboren en werkelijke zonden, en wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwiglijk straffen, etc.*"

De HC meent dat de mens aangeboren zonden (dat is een toestand) kan hebben, waarvoor hij gestraft moet worden met de allerverschrikkelijkste indenkbaar straf. Dus een toestand waarin wij zouden terecht gekomen zonder ons toedoen, zou door 'God' worden gestraft wegens Zijn allerverschrikkelijkste toorn. Welke rechtgeaarde vader of moeder zal zijn kind straffen voor iets waaraan het niets kan doen? Wat de HC ons voorhoudt is absurd. Het staat in schril contrast met wat de 103e psalm ons over JHWH en de vergeving zegt:

- 2 *Loof JHWH, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden;*
- 3 *Die al uw ongerechtigheid vergeeft, die al uw krankheden geneest;*
- 4 *Die uw leven verlost van het verderf, die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden;*
- 5 *Die uw mond verzadigt met het goede, uw jeugd vernieuwt als eens arends.*
- 8 ***Barmhartig en genadig*** is JHWH, *lankmoedig en groot van goedertierenheid.*
- 9 *Hij zal niet altoos twisten, noch eeuwiglijk den toorn behouden.*
- 10 ***Hij doet ons niet naar onze zonden, en***

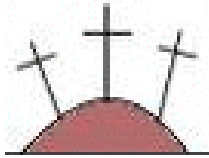
vergelde ons niet naar onze ongerechtigheden. 11 *Want zo hoog de hemel is boven de aarde, is Zijn goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vrezen.* 12 **Zo ver het oosten is van het westen, zo ver doet Hij onze overtredingen van ons.**

Exodus 34:6 Als nu JHWH voor zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: JHWH, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid.

7 *Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaders aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en vierde lid. Zie tevens Numeri 14:18-19, Jesaja 43:25, 44:22, en Zacharia 13:1.*

De HC vraagt in vraag 12 of 'God' dan ook niet barmhartig is. Dat moet men wel toegeven, maar *"Hij is ook rechtvaardig en eist naar Zijn gerechtigheid dat de zonde tegen Hem gedaan met de hoogste (eeuwige) straf aan lichaam en ziel gestraft worde"*.

Dit antwoord staat niet in verhouding tot hetgeen in Psalm 103 over JHWH en diens barmhartigheid staat. Daarin wordt niet gerept over eeuwige straf aan lichaam en ziel (dat berust op een Platonische dualiteit). De HC stelt de conclusie vast in vraag 12, dat wij wel deze straf hebben verdiend, maar dat er afbetaling aan 'God' noodzakelijk is. Wijzelf of een ander moet voor ons betalen! Zelf zouden wij niet in staat zijn om JHWH te betalen, maar wel een middelaar die dat voor ons wil doen, die tegelijk waarachtig God dient te zijn én waarachtig mens. Dus een God-mens. Die God-mens zou Jezus zijn. Het probleem hierbij is dat Jezus zichzelf nooit God heeft genoemd, maar tot een God is gemaakt door de latere kerkvaders in de 4e en 5e eeuw. Psalm 103 heeft het niet over een middelaar die voor ons dient te betalen. Trouwens, het hele afbetalingssysteem waarvan de HC uitgaat, komen we in het OT niet tegen. Vergeving geschiedt louter op grond van JHWH's barmhartigheid, goedertierenheid. Hij vergelde ons niet naar onze zonden (geen wraakgierigheid). In Micha 6 en 7, zoals in het begin van deze brochure besproken, vinden wij eveneens geen wraakgierige 'God' die afbetaling van zonden eist via een bloedig mensenoffer. Lees Psalm 32 hoe JHWH aan David diens zonden vergaf.

De HC is geen geschrift om van te zeggen dat het een getrouw Godsbeeld geeft. Het is een kerkelijk belijdenisgeschrift, en dat kunnen we er heel goed in proeven. Het laat een hele wrange smaak na.

Nieuwe tijd

Merkwaardig genoeg dat juist de profeten in het O.T. ons veel wijzen naar de nieuwe tijd, het herstel van Israël en de hernieuwing van het verbond. De Verlosser is JHWH Zelf, voor hen die zich bekeren van de overtreding in Jakob, Jesaja 59:20.

Dan zal heel het volk bestaan uit rechtvaardigen, Jesaja 60:21, die de aarde erfelijk zullen bezitten tot in alle eeuwen. Hier is geen sprake van een hemellevens voor de rechtvaardigen. Nee, het gaat hier om een aardse samenleving waarin JHWH temidden van Zijn volk woont. JHWH heeft deze rechtvaardigen bekleed met de mantel der gerechtigheid. Die gerechtigheid bestaat uit de werken en daden van deze rechtvaardigen. Die werken worden gedaan vanuit een besneden hart, tot lof van JHWH. Er is hier geen sprake van een vreemde gerechtigheid, die de mens toegerekend zou worden, op grond van de verdienste van Jezus.

Deuteronomium 16:20 Gerechtigheid, gerechtigheid zult gij najagen; opdat gij leeft, en erfelijk bezit het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

Jesaja 51:7 Hoort naar Mij, gijlieden, die de gerechtigheid kent, gij volk, in welks hart Mijn wet is! vreest niet de smaadheid van den mens, en voor hun smaadredenen ontzet u niet.

Uit de berijmde psalmen:

Psalm 32: 'k Beken aan u, o JHWH oprecht mijn zonden, etc.

Psalm 79 Gedenk niet meer aan 't kwaad dat wij bedreven; ons euveldaan wordt ons uit gunst vergeven, etc.

Psalm 103:2 Loof Hem die u al wat gij hebt misdreven, hoeveelhet zij genadig wil vergeven, etc.

Lees eens Jesaja 6:7, hoe JHWH de zonden vergaf, niet door bloed van een ander, maar door aanraking van een gloeiende kool van het altaar, en 44:22